

Idea V Międzynarodowego Kongresu Religioznawczego „Religie w dialogu kultur. Reformacja-Dialog-Kultury”

Od momentu zaistnienia systematycznych badań naukowych nad religią, które próbowały i próbują odpowiedzieć na pytania wyrastające z wielorakich dociekań dotyczących zrozumienia samego siebie, swoich potrzeb oraz związków z innymi ludźmi i otaczającym ich światem, minie 170 lat. To zarówno dużo, jak i mało dla rozwoju nauki. W tym czasie religioznawstwo czy religiologia stało się samodzielną dyscypliną naukową w sensie teoretycznym, metodologicznym i organizacyjnym, odnalazło swój przedmiot badań, cele i metody. Choć nie zawsze swoiste, bowiem wyrastające z innych dyscyplin naukowych, to jednak tworzą one wspólne pole badawcze dla tych, którzy mienią się religioznawcami.

Jako organizatorzy kongresu zdajemy sobie sprawę, że religia ma ogromne znaczenie w życiu poszczególnych ludzi oraz całych społeczeństw. Mamy świadomość, że religioznawstwo odwołuje się do różnych tradycji teoretycznych i metodologicznych, w równej mierze tych empirycznych, jak i historyczno-fenomenologicznych nie wyłączających ocen i sądów wartościujących. Zdajemy sobie sprawę, że odwoływało się ono i odwołuje do szerokiej gamy refleksji nad religią i religijnością. Pragniemy żeby kongres był reprezentatywny dla całego środowiska, dla różnych orientacji i szkół badawczych, żeby ich przedstawiciele chcieli i potrafili ze sobą dyskutować. Na kongresie poszukujemy nie tylko tego, co nas dzieli, ale także tego, co łączy. Podejmijmy próby obiektywizacji wiedzy o religii (czy religiach).

Ten zamiar oddaj tytuł kongresu „Religia w dialogu kultur”. Wydaje się bowiem, że dialog stanowi podstawę egzystencji człowieka. Religie wnoszą do współczesnego społeczeństwa duży potencjał dla dialogu, mogą dawać głębokie fundamenty dialogiczności, wskazując na swoistą wrażliwość człowieka skierowaną ku inności. Pamiętamy jednocześnie, że współcześnie dialog wydaje się stawać z jednej strony zjawiskiem uniwersalnym i powszechnym oraz wieloaspektowym, z drugiej wciąż partykularnym i jednowymiarowym. Można wyróżnić wiele jego rodzajów i sposobów prowadzenia, ale jest on w swej istocie tylko albo aż poznaniem, zrozumieniem, zaakceptowaniem bądź odrzuceniem. Dzięki temu można go rozumieć jako rzeczywistość obecną w kulturze i religii.

Tak określony motyw przewodni i wyłaniające się z niego pytania nie mogą ograniczać pola kongresowych dyskusji. Pragniemy aby było ono znacznie bardziej zróżnicowane problemowo, a to, co w tych dyskusjach się pojawi będzie stanowiło świadectwo różnorodności poszukiwań uczestników naszego spotkania. Tego spodziewamy się m.in. w kontekście debaty nad dziedzictwem kulturowym reformacji w Europie. Ta problematyka związana jest z 500-letnią rocznicą wystąpienia Marcina Lutra. Reformacja, jej przebieg historyczny w Polsce i Europie ma istotne znaczenie dla głównego tematu kongresu.

Zrozumienie, szacunek i dialog towarzyszy naszym spotkaniom kongresowym już od wielu lat. Odczuliśmy to zarówno w Tyczynie, w Poznaniu, w Toruniu oraz w Gdyni. Były one dobrą okazją do dyskusji na wszystkie tematy – także te kontrowersyjne. Jesteśmy przekonani, że ponowne spotkanie w Toruniu wpisze się w te tradycje. Do udziału w nim zapraszamy przedstawicieli wszystkich, którzy prowadzą badania religioznawcze. Dotyczy ono zarówno doświadczonych religioznawców, jak i tych osoby, które dopiero zaczynają przygodę z religioznawstwem. Kierujemy je także do osób, które specjalizują się w innych dyscyplinach, a religia i religijność stanowią tylko dopełnienie ich badań.

W imieniu Zarządu Polskiego Towarzystwa Religioznawczego wyrażam uznanie i podziękowanie za podjęcie się trudu zorganizowania V Międzynarodowego Kongresu Religioznawczego przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika. Doświadczenie uniwersytetu w organizowaniu tego rodzaju spotkań, oraz jego znakomita infrastruktura dydaktyczna sprawią, że spotkanie to będzie udane pod każdym względem.

*Prezes Polskiego Towarzystwa Religioznawczego
dr hab. Jerzy Kojkoł, prof. AMW*